

Психологичната страна на турската ономастика ще трябва да се изследва и въз основа на сегашните обичаи на многобройните турско-татарски племена въ Европа и Азия. Може да се привържатъ за сравнение подобните обичаи у нѣкои фински племена, повлияни отъ турската култура. Така напр. не е безинтересно, че въ личните имена и прѣкоритѣ на *черемиситѣ* и *вожяцитѣ* въ мамадинския уѣздъ и на *чувашитѣ* въ чистополския, чебоксарския и цивилския уѣздъ прѣобладаватъ *татарскитѣ* имена, благодарение на близкото имъ съседство съ татаритѣ и културното влияние на послѣдните. Интересно е обаче, че у дуговитѣ черемиси намираме и хибридни имена, съставени отъ *черемиски* и *татарски* думи. Споредъ *Изюскова* (труды V арх. съѣзда, Казань т. II. 1884. „О личныхъ инородческихъ именахъ“ р. 150) сръбцать се и такива имена, въ които черемиската дума е въ началото, а татарската слѣдъ: напр. Мардан: *Мар* (черем.) = чермисъ, и дан (тат.) = хвала, слава. Мардан = славенъ черемисъ. *Іелтибаш* = *Іелты*, *Іелчи* (черем.) ходатай; *баш* (тат.) глава, начало началникъ, *Іелтибаш* = началникъ, ходатай. Има и обратни примѣри, напр. *Орсај* = *орс* урус (тат.) = русинъ; *сај* (чер.) здравъ, добъръ, *Орсај* добъръ русинъ. *Јанвихта* = *јан*, *жан* (тат.) = душа, *вихта* (чер.) = усилямъ. *Јанвихта* = който усилява душата.

Тия черемиско-татарски лични имена даватъ възможность на оноματοлога, да има прѣдъ видъ въ извѣстни случаи и въ анализа на прабългарскитѣ имена образуването на форми отъ два различни елемента.

б) Титли.

Турскиятъ характеръ на прабългарскитѣ титли е толкова явентъ, щото собствено, освѣтъ Венелина и нѣкои негови ученици, никой отъ нашитѣ изслѣдвачи не се съмнява въ него. Тукъ още по-вече, отколкото въ разбора на личните имена, съществува пълно съгласие между привърженицитѣ на урало-чудската и турско-татарската теория. Изключение правятъ само Хунфалфовитѣ повърхни съближения на *ханъ* — съ мадж. *jobagy*. Шафарикъ и Пречекъ (въ Българ. Ист.) съмнеждатъ само въ първия елементъ на титлата тар-хан финска дума (ср. мадж. *tar*, съкровище), отъ тамъ пататъкъ обаче всички други, познати тѣмъ названия на чинове, се признаватъ за *турски*. Тѣй като фантастичното Венелиново тълкуване на хаганъ = княганъ, кяганъ и Раковскиевата забавна етимология на същата титла отъ блг. глаг. хакамъ и на тарханъ отъ тархана, върти, управлявамъ, не заслужаватъ внимание, — критиката съ пълно право съглежда въ категорията на титлитѣ много по-ясно отъ колкото въ тая на личните имена, единъ силенъ аргументъ въ полза на турско-татарската хипотеза, прѣдъ който се виждатъ принудени да се прѣклоняватъ всички по-нови изслѣдвачи, безъ изключение дору на Илювайскій. — Тая сила аргументътъ не притежава обаче самъ за себе си, а въ свързка съ всички други, и въ интересъ на самата истина е, да се допустне възражението, което се прави отъ нѣкои страни: именно, че титлитѣ при-